ממעיינות התאחדותנו

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקהל יטב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סוף זמן קר"ש

עש"ק וארא

9:03

עש"ק בא 9:05

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה בנדוי הוא כל ההוא יומא

(זוה"ק בלק קפ"ו.)

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת וארא

מס' פסחים יא. עד יג.

פרשת בא

מס' פסחים יג: עד טו.

בודקין את החמץ, משביתין את היצר הרע על ידי עסק התורה, לאור הנר דוקא, היינו באשמורת הבוקר השכם בעוד ליל כשצריכים עוד להשתמש באור הנר.

הגדה ברך משה עמוד יט

שנה י"ג גליון ט"ו (תקל"ז)

וארא

כ"ד טבת תשע"א

מי יהי' המנהיג

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ד'. לחבר זאת אל הפרשה הקודמת הוא, כי השי"ת אמר לו עתה תראה, ולא במלחמות ל"א מלכים. ורצה משה לידע מי יהי' המנהיג אז ויכבוש את ל"א מלכים. אמר לו הקב"ה ויאמר אליו 'אני הוי"ה' עולה 'לבנה' כי פני יהושע כפני לבנה. גם 'ויאמר אליו אני הוי' עולה 'יהושע'. וזהו 'וארא' ר"ת ו'אמלא א'ותו ר'וח א'לקים, על דרך הנאמר ביהושע קח לך את יהושע איש אשר רוח בו.

אמרי נועם

הכל תלוי בישראל

הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים. וקשה דבשלמא ישראל לא שמעו משום קוצר רוחם ומעבודה קשה, אבל בפרעה לא שייך זה. ועוד למה סיים ואמר ואני ערל שפתים, ולמה לא סגי לו למילף ממה שלא שמעו ישראל שלא ישמע גם פרעה. וי"ל דהנה מצינו בישעי' ששלח הקב"ה את עמוס להגיד נביאות לישראל, והיו ישראל קורין אותו פסולוס יען הי' כבד פה. וכתבו המפרשים דלכן הי' ערל שפתים מפני שישראל שבאותו הדור היו עובדי ע"ז, וכל מדריגות הנביא הן לפי הדור, לכן הי' בעל מום. והנה ידוע המדרש דכשרצה הקב"ה לקרוע את הים טען שר של ים הללו עבדו ע"ז והללו עבדו ע"ז ולא רצה להקרע לפני בני ישראל. וזה שאמר משה, ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים, והלא יתלה פרעה שלכן אני ערל שפתים מפני שישראל הן עובדי ע"ז וכמו בדורו של עמוס, וא"כ לא ישלח את ישראל כשם שהים לא רצה להקרע מפני טענת הללו עבדו ע"ז והללו עבדו ע"ז ומה נשתנו אלו מאלו.

נפש יונתן

מנין ידע משה

ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני ה' אלקים. והפשתה והשערה וגו'. וקשה מי גילה למשה שפרעה ועבדיו טרם ייראו מד' אלא יעמדו במרדן. עוד יש לדקדק למה מפסיק הכתוב לספר שהפשתה נכתה ולא החטה ואח"כ גומר לומר ויצא משה מעם פרעה את העיר וגו', הי' לו לגמור מקודם לספר שאחר שאמר משה ידעתי כי טרם תיראון מד', יצא מן העיר והתפלל, ואח"כ יספר הכתוב שאחר שנפסק הברד ראו שחהטה והכוסמת נשארו ולא נכו. ונראה דהנה מביא רש"י בשם מדרש תנחומא כי אפילות הנה, פלאי פלאות נעשו להם שלא לקו. וכשראה משה שנעשה נס זה ואין הקב"ה עושה ניסים לחנם, מזה הבין שיהי' עוד מכה, ולכן הוצרך שישאר מהברד תבואה כדי שהמכה שלאחרי' יהי' לה על מה לחול. וזה שאמר, ידעתי כי טרם תיראון מפני ד' אלקים, ומנין ידעתי, כי החטה והכוסמת לא נכו כי נעשה להם פלאות, ומנס זה אני מבין שעדיין עומדים אתם בקלקולכם וכשתראו הרווחה לא תיראון והשי"ת יביא עליכם עוד מכה להתבואה, היא מכת הארבה.

ערבי נחל

מקוצר רוח היינו חלק הרוחני

ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, וי"ל דמשה רבינו ע"ה שהבין מעלת התורה והמצות, סבר שגם בני ישראל המה במדריגה זו, על כן אמר להם מה שאמר לו ה' ולקחתי אתכם לי לעם, דהיינו שיקבלו תרי"ג מצות, כדי שיגרום להם שמחת הנפש, על זה אמר הקרא ולא שמעו אל משה, מה שהציע לפניהם הבשורה הטובה שה' יקחם אותם לעם ויעטר אותם בתרי"ג מצות, ומאי טעמא לא שמעו אל משה, על זה אמר ומקוצר רוח, דהיינו מקוצר חלק הרוחני שהיה אז עדיין בקרבם, ולא יכלו להשיג לשמחה הרוחני מה זו עושה, ומעבודה קשה, ר"ל מחמת קוצר רוח בינתם היה נדמה התורה והמצות בעיניהם לעבודה קשה ביותר, ואם כן מהקוצר רוח שהיה בהם ומעבודה קשה המסתבבה מקוצר הרוחני, לא שמעו אל משה לקבל עליהם עול התורה והמצות.

גבעת פינחס

דרך בעבודת ד'

והפלה ד' בין מקנה מצרים כו' ולא ימות מכל לבני ישראל דבר. ידוע דברי הזוהר הקדוש אשר עיקר העבדות הוא בין בטיבו ובין בעאקו, שלא יהא שום דבר מבלבל אותו מהעבדות, הן על ידי הטובות והעשירות שנשפע עליו לא יהא וישמן ישורון ויבעט, והן תלילה לא יהא עניות מעבירה על דעת קונו, רק בין כך ובין כך להחזיק בעבודתו, ואז הוא מהשרידים אשר ד' קורא.

וזהו והפלה ד', היינו הוא הנקרא מופרש לד', מי שעובד אותו בין מקנה מצרים ובין מקנה ישראל, היינו בין אשר כל קנינו ועסקיו הם במיצר גדול, ובין אשר קניניו ועסקיו הם בשררות, והוא לשון ישראל, כי שרית עם אלקים ועם אנשים, בכל האופנים אין לו דבר שיבטל אותו מהעבודה המוטלת על זרע ישראל. וזהו לא ימות מכל לבני ישראל דבר, שאין דבר לפניו לבטל אותו ולבלבלו במה ששייך ולריך לעבודת ישראל. אותו האיש אשר דרכו בקודש בהנהגה כזו, הוא הנקרא מופרש לד' לבד בכל העניינים.

(אמרי נועם)

לעתיד יתגלה

ואזכור את בריתי בלשון עתיד, י"ל עפימ"ש בספה"ק על הקושיא המפורסמת הלא הרבה צדיקים אמתיים התפללו על הגאולה והורידו כנחל דמעות ולא נתקבלה תפילותיהם שלא הי' עדיין זמנה, ולא יעלה על הדעת שיהיו כל תפילותיהם לריק ח"ו ונאבדו מבלי זכר למו, אבל באמת כל התפלות ההם עומדים לפני השי"ת, וכשיבוא זמן הגאולה יתגלו לעין כל ויראו עין בעין איך שהיו מסייעין אל הגאולה, וכן במצרים כל אותן השנים שנמשך השעבוד התפללו ישראל הרבה תפלות וצעקות ולא הועילה לשעתו, ע"כ אמר הקב"ה אל תחשבו שלא שמעתי כל אותן התפלות, אלא וגם אני שמעתי מכבר את נאקת בנ"י וראיתי שברון לבם, אלא שלא הגיע עדיין הזמן, וכשיבוא הזמן לצאת מן הגלות יתברר שכל התפלות לא היו לריק ולבטלה. וז"פ הפסוק וגם אני שמעתי את נאקת בנ"י ר"ל שמעתי כבר כל אותן השנים, ואזכור את בריתי בשעה שאזכור את בריתי ואגאלם מן השעבוד והגלות אז יתברר ויתגלה להם תכליתו, וע"כ אמר בלשון עתיד ע"ש שלא בא לידי התגלות עדיין, ורק אחר הגאולה יוודע תועלתם.

דברי יואל

מפני מה זכו ישראל

לכן אמור לבני ישראל אני הוי"ה. י"ל טעם הדבר מדוע באמת זכו ישראל למה שלא זכו אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב שיתייחד עליהם שם הוי"ה ב"ה, כי אצל האבות הקדושים הי' לכל אחד מהם זכות עצמו בלבד, אבל אצל בני ישראל כבר נצטרף זכות שלשת אבות יחד, וגם זכותו של משה רבינו, ועל כן זכו לנסים גדולים ונפלאים מכח שם הוי"ה ב"ה, וזה שאמר הכתוב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, והפסיק הכתוב בין כל אחד בתיבל אל, ולא כללם יחד לומר וארא אל אברהם יצחק ויעקב, לרמז שהקב"ה נגלה לכל אחד בזכות עצמו, ומהאי טעמא ושמי הוי"ה לא נודעתי להם, ועל זה דרש רשיז"ל וארא אל האבות, כי לעת כזאת יש להם לישראל כח שלשת האבות ביחד, ולכן זכו שיתייחד עליהם שם הוי"ה ב"ה.

ברך משה

מעיין השבוע

טעם הכבדת הלב

ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אותותי ואת מופתי בארץ מצרים. הקשו המפרשים לאיזה צורך הכביד השי"ת את לב פרעה, ומה חטאו ומה פשעו שנענש על הדבר אם ניטל ממנו הבחירה ע"י השי"ת.

ובאבן עזרא תי' שהשי"ת נתן חכמה לאדם ונטע בלבו שכל לקבל כח עליון להוסיף על טובתו או לחסר מרעתו, ולכאו' כוונתו שאף שהכביד ה' לבבו הי' לו כח עליון לחסיר קצת מרשעותו, וכיון שלא הניח כלום מרשעתו, נענש.

והרמב"ן מתרץ שפרעה אשר עשה ברשעו רעות גדולות ישראל לחינם, נתחייב למנוע ממנו דרכי תשובה. ועוד מתרץ שחצי המכות בא עליו על פשעו, וכמש"כ בם ויחזק לב פרעה וגו' ויכבד פרעה את לבו וגו'. והנה לא רצה לשלחם לכבוד השם, אבל כאשר גבהו המכות עליו ונלאה לסבול אותם, רך לבו והי' נמלך לשלחם מכובד המכות, ולא לעשות רצון בוראו, ואז הקשה השם את רוחו ואמץ את לבבו למען ספר שמו וכו'.

ובספה"ק ישמח משה מפרש תירוצו של הרמב"ן שפרעה הי' נמלך לשלחם מחמת כובד המכות והוא מצד ההכרח ולא בבחירתו, ותשובה שע"י ההכרח אינו כלום, ע"כ הקשה השם את רוחו כדי להעמידו על קו הבחירה אולי ישיב וישלחם מרצונו ע"י שיבחר בטוב, והוא עמד ברשעו, ע"כ נענש.

עוד מתרץ הישמח משה שהכבדת הלב לא הי' ע"י הקב"ה אלא לכבודו ברא, ואפ"ה נבראו הרשעים כדי שיתקדש שם שמים על ידן, וע"כ הרשה לפרעה שיכבד את לבו וע"כ יצא כבוד שמים.

ועיי"ש עוד שמתרץ עפימש"כ בספה"ק קדושת לוי שכל מכה שהביא השי"ת על מצרים הי' טובה כפולה ומכופלת שעי"ז נתגדל ונתקדש שמו יתברך לעולם, וזה תשוקת כל צדיקים שעל ידם יהי' קידוש ש"ש אפי ע"י הכאות ויסורין. ולפי"ז מובן שבמה שהכביד ה' את לב פרעה הי' לו טובה גדול שיתקדש ש"ש על ידו, ואין בזה שום עיוות, ואדרבה חסד גדול הוא לעשות טוב לאיש אשר אינו חפץ בזה מחמת סכלותו, והשי"ת רצה בתקנתו.

ובחת"ס מתרץ שפרעה חשב שהמכות באים עליו מחמת שחטא איזה חטא נגד צלמי טעותיו, ומ"מ לא רצה לסבול עוד יסורים ורצה לשלח את ישראל, וע"כ הכביד ה' את לבו עד שישים אל לבו כי ה' הוא האלקים לבדו עייש"ב.

ובספה"ק קדושת יו"ט מתרץ עפימש"כ בספה"ק בני יששכר, שידיעת השי"ת אינו מחכרחת הבחירה ועדיין ניתן לבחור בטוב או ברע, כיון שהשי"ת הוא כל יכול, וע"כ יכול להיות אצלו שני הפכים בנושא אחד, ידא ולא ידע. ולפי"ז י"ל שאף שהשי"ת הכביד את לב פרעה, בכל זאת נשארת אצלו הבחירה חפשיית, כי כן דרכי השי"ת, ואנחנו לא נדע ולא נשיג מהותו.

ובספה"ק דברי יואל מתרץ, שכל המכות שהיו למצרים לא הי' על שעכבו את ישראל ומנעים מלצאת ממצרים, אלא על מדה כנגד מדה על מה ששעבדו את ישראל כמבואר בחז"ל. ומעתה אם הי' פרעה מסכים להוציא את ישראל, עדיין לא הושבק את חובו לשלם לו כרעתו על שציער את ישראל יותר ממה שנגזר להם, ואילו הי' נענש אחרי צאת בני ישראל, לא הי' ניכר כ"כ כבוד שמים, כי היו תולין העונש בשאר חטאים או על מקרה. וע"כ הי' חסד השי"ת להכביד עליו דרך תשובה עד שנשלמו כל המכות בעודו מתעקש מלהניחם לצאת, שיתברר לכל העולם אהבתו יתברך לישראל והשתוקקות עבודתם והתקרבותם אליו, וכמש"כ שלח עמי ויעבדוני וכו', שזה הי' כל מגמתו, ועיי"ש עוד טעמים.

הילולא דצדיקיא

הרה"ק ר' שניאור זלמן מליאדי זללה"ה

בעל התניא - כ"ד טבת תקע"ג

רבינו נולד ביום ח"י אלול תק"ה לאביו הרה"ק רבי ברוך ולאמו מרת רבקה בת רבי אברהם מלוזנא.

עד היתו בן ו' למד תורה מפי אביו שהי' גדול בתורה ויראה. כשנסע אביו לערוך גלות, נתן את בנו בידי מלמד ללמדו תורה, ולאחמ"כ הביא את בנו לליובאוויטש ומסרו לידי רב הקהילה רבי ישכר בער מקובלנוק לחנכו וללמדו. בשנת הי"א עבר ללמוע בוויטעבפסק, מקום מגורי גאוני תורה, וחיש מהר התפרסם רבינו כגדול בתווה ובחחמה בין כל גדולי העיר.

בשנת תק"כ בן ט"ו, נשא את מרת טשרנא בת הגביר רבי יהודה לייב סג"ל, שהתחייב להחזיקו כל ימיו כדי שיוכל לעסוק תורה ועבודה באין מפריע. וכה המשיך בתורתו ועבודת ובוויטעבפסק.

בשנת תקכ"ד נסע למעזריטש להמגיד הקדוש זי"ע ודבק בו בלב ונפש. הורה לו ללמוד עם בנו הרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע, ובציווי חיבר רבינו את "שלחן ערוך הרב". כמו"כ דבק בהרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעבפסק זי"ע בעל ה"פרי הארץ".

בשנת תקל"ג עם התסלקות רבו המגיד הק', החל לנהוג נשיאותו, והפיץ את תורת החסידות ברחבי ליטא ורייסן. ביקש רבינו לישב בשלוה, וקפץ עליו רוגזם של המתנגדים.

באסרו חג סוכות תקנ"ט נלקח למאסר והי' נתון בסכנת חיים, ובחסדי ה' יצא לחפשי בי"ט כסלו תתקנ"ט. לאחר השחרור עבר לגור בלאדי, בה זכה למנוחה והפיץ את תורתו ברחבי מדינת רוסיה, ועל שמה נודע בשם הרב מלאדי. שם התגורר עד מלחמת נאפאליון שהוכרח אז לברוח משם עם קהלתו ונדד בערים רבים. בריאותו התרופפה מנידודי הדרכים. בתחילת חודש טבת תקע"ג הגיע לכפר פיינא. שם נשכב למיטת חוליו עד להסתלקותו לשמי רום במוצאי שבת שמות והוא בן ס"ח. מנו"כ בהאדיטש ובנו אהל על קברו.

חיבוריו: "תניא" שהוא ספר יסוד בחסידות. "שולחן ערוך הרב". תורה אור" על בראשית שמות. "ליקוטי תורה" על ויקרא במדבר דברים. "ביאורי הזהר". לוח ברכת הנהנין". "סידור הרב". "בונה ירושלים".

גדלותו בתורה

"כי כבר גלוי ונודע בשער בת רבים את כל תוקף ופרשת חכמתו ותבונתו מנעוריו אשר בעודו בן ח"י שנה גמר לכולא תלמודא עם כל נושאי כליהם ספרי הראשונים והאחרונים לא הניח דבר גדול וכו'. ואחר רוב שנים שהוסיף פליאות חכמה על חכמתו בעמקות ובקיאות כמו בהיותו בן שלשים שנה שחזר על כל התלמוד עם כל הראשונים והאחרונים ט"ז פעמים כאשר שמענו מפה קדוש שבהיותו בק"ק מאהליב שאצל נהר דינסטור, חזר על כל התלמוד פעם הט"ז בעמידה לילה ויום לא פסק פומי' מגירסא כאשר עיני הכל ראו". בני רבינו לשלחן ערוך

מעולם אצילות

פעם למד הרבי ר' זושא בחדרו עם בנו הרה"ק רבי ישראל אברהם, והחדר הי' בנוי על עמודים. פתאום נזדעזע החדר, אמר הרבי ר' זושא כי עכשיו עבר על הרחוב נשמה מעולם האצילות, לכן נזדעזע החדר שלי. ורבינו עבר אז ברחוב. (אוצר ישראל)

עומק תורתו

"מעיד אני שמים וארץ, שאילו הי' הרב הגאון אלקי רבי שניאור זלמן מלאדי בימי הרי"ף והרמב"ם, הי' כאחד מהם". כך כתב סניגרון של ישראל בעל ה"קדושת לוי" מבארדיטשוב, כפי שמוסר בשמו הגאון החסיד רבי יוסף הלוי קאטקבסקא זצ"ל דומ"צ בטשעהרין, בהקדמת ספרו "דרכי חיים" על השולחן ערוך אורח חיים המציין "וכאשר שמעתי מפי מגידי אמת, שראו כתב יד קודש של הרב הגאון האלקי מבארדיטשוב וכו', לזאת קשה להבין דבריו, אם לא בעיון רב, כי מאוד עמקו מחשבותיו ודרכו נסתרה, ולשונו הזהב הוא ממש כלשון הרי"ף והרמב"ם". אור ירקות

עדות רבו

באחד הלילות נטל המגיד נר ונכנס לחדר משכבם של תלמידיו. כולם ישנו את שנתם. אחד הי' ער, ה"ה הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעבפסק, שהתחקה אחרי מעשי רבו הק'. נתן המגיד עינו בכל אחד מתלמידיו. לבסוף נתקרב לרבינו ששכב מתחת לשלחן. האיר פניו בנר. הסתכל ארוכות ואמר לעצמו ברוב התפעלות "פלאי פלאים, תורת ה' יתברך השתכנה כולה בגוף קטן שכזה", רבי מנחם מענדל גילה לחביריו את דברי השבח ששמע מפי רבו, מאז נתפרסמה גדולתו של רבינו וחדלו לנהוג בו מנהג הצעיר שבחבורה. מגדל עז

גודל עטרתו

סיפר הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ז"ל, שעמד מאחורי כסא של הרה"ק מוהרש"ז מלאדי זצ"ל בעריו"כ, ושמע שאמר אל הרה"ק רבי זושא זצללה"ה זי"ע כשאר הגביה עיניו לשמים ביוה"כ אחזו שלשול עם דם ר"ל מחמת גודל היראה, ואמר על עצמו איך שהוא לומד ומתפלל ואינו מתפעל מאומה, והתחיל לגנות עצמו איך שהוא רחוק מירא ה', עד אשר נתעלף ונפל מכסאו. (ישמח ישראל, דברים)

תנא הוא

הרה"ק בעל "ערבי נחל" ו"לבושי שרד", הי' פעם אצל הרבי ר' ברוך'ל ממעזיבוז, ונעשה אצל הרבי ר' ברוך שאלה על המרק, וישבו שם רבנים והרבי ר' ברוך ראה על ה"לבושי שרד" שיש לו מה לומר איזה דבר ואינו אומר. צוה לו הרבי ר' ברוך שיאמר, ופחד לומר כי הרבי ר' ברוך חילק על רבינו, ואמר אח"כ ה"לבושי שרד" כי לפי דברי הרב שפוסק, אז המרק כשר, אמר להרבי ר' ברוך מה אתם מפחדים לומר, "הלא הרב תנא הוא". אוצר ישראל

כל הלילה

פעם עמד רבינו בליל ראש השנה בתפלת שמו"ע כל היללה בהקאפיטל של "אתה בחרתנו מכל העמים" וווהשמש סגר הביהמ"ד, ובבקר מצאו השמש שמחזיק עוד ב"אתה בחרתנו". (אוצר ישראל)

ממעיין הפשט

להפקיע שיעבודו

הן בני ישראל. לפי הפשט לא שמעו אלי. וא"ת כי הניחו מלשמוע מקוצר רוח וגו' לכך הוצרך לומר ואני ערל שפתים. אי נמי שמא משה לא הי' יודע מה שאמר הכתוב מקוצר רוח וגו'. ושמעתי מהר"י מלישבונ"ה שהי' מפרש הק"ו שפרש"י כלומר הן בני ישראל וגו' אף מקוצר רוח שעליהם ואני אומר להם שאני בא מאת הקב"ה לפדותם מן השעבוד ואדם שהוא בבית הסוהר ושומע שבא אדם לפדותו הוא יוצא ושמח לקראתו ושומע לקולו, והם לא הטו אזנם לשמוע אלי, כל שכן שפרעה שאני בא להפקיע שיעבודו שלא ישמע אלי.

דעת זקנים

תלוי לו בצאורו

ויקח עמרם את יוכבד דודתו. מה שהסכים הקב"ה שיצא אדם גדול כמשה מלקוחי' שעתיד להזהיר עליהן, לפי שאין מעמידין פרנס על הציבור אלא א"כ קופה של שרצים תלוי' לו בצאורו פן יתגאה על הצבור כמו שמצינו בדוד.

חזקוני

רק לפי שעה

ונהפכו לדם. פי' ר' יוסף בכור שור, שהיאור לא הי' דם אלא לפי שעה, ותדע שכן כתוב והדגה אשר ביאור תמות ובאת היאור ונלאו מצרים לשתות מים מן היאור, משמע שעקר המכה הלא היתה אלא בשביל הסרחון. גם יש סברא בדבר דאי משום מראות דם לא יניחו מלשתות מים מן היאור, דנהי שהי' לו מראית דם לא הי' לו טעם דם. עוד ראי' בדבר דכתוב ויעשו כן חרטומי מצרים בלהטיהם, מה עשו והלא כבר היו מי היאור דם, אלא ודאי חזר היאור למים. וזש"ה על פרעה לא שת לבו גם לזאת, לפי שראה שלא הי' דם אלא לפי שעה. אך יש להקשות א"כ לא הי' לו לקרוא המכה אלא על שם ההבאשה, וי"ל לפי שההבאשה אינה נכרת, אלא הדם הוא הניכר עכ"ד.

ריב"א

עתה נתחזק המופת

גם לזאת. פירש"י למופת המטה שנהפך לתנין ולא לזה של דם. וצ"ע דמה לו להזכיר עתה מופת המטה, ובימי חרפי שמעתי בשם הגאון המפורסם מו"ה יצחק הלוי הורוויץ אבד"ק אה"ו, שאמר עפ"י משמעות הזוה"ק שמה שבלע המטה את מטותם הי' לפלא בעיני פרעה והחרטומים, משום שאי אפשר לעשות ע"י כשפים שאין בו רוח חיים יבלע דבר אחר. וצ"ל מה שלא הודו במופת זה כמו שהודו אח"כ במכת כנים, משום שלא האמינו שהמטה של אהרן הוא עץ מתולדתו, אלא שלקח תנין והפכו ע"י כשפים למטה, ובסנהדרין אמרינן בעובדא דזעירי דזבן חמרא, דכל דבר המתהפך ע"י כשפים, כשבא למים הוא חוזר לקדמותו, ולכן עתה שלקח המטה, ויך את היאור לעיני פרעה כו', נתחזק המופת הראשון שבלע המטה את מטותם, דכיון שנבדק על המים ע"כ שהי' מטה בתולדתו, ואעפ"כ לא שת לבו גם לזאת. ומדייק רש"י למופת המטה שנעשה תנין, לפי שעתה נתחזק המופת שהי' מטה ונהפך לתנין.

שם אפרים

נמשלו לחיות

ערוב באו אליהם לפי שנשתעבדו בישראל שנמשלו לחיות כמו שפירש"י על פסוק כי חיות הנה.

כלי יקר

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לפרשת השבוע

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מה כתיב למעלה בענין, וישב משה אל ה' ויאמר אדני למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתני, ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך, ויאמר ה' אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו, וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה', ופירש"י אני ה', נאמן לשלם שכר טוב ונאמן להפרע. יש להבין איך יכנה מדת הרחמים על מה שהשי"ת הוא נאמן להפרע.

ב) וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, והקשו המפרשים הלא לעיל מיניה כתיב (שמות ד לא) ויאמן העם, ואיך נתהפכו בזמן קצר כזה שלא שמעו אל משה.

ג) וידבר משה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים. פירש"י זה אחד מעשרה קל וחומר שבתורה, והקשו המפרשים הא קל וחומר פריכא הוא, כי בני ישראל לא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, וטעם זה לא שייך אצל פרעה.

ד) במדרש רבה (פ"ה ס"כ) ויאמר אליהם מלך מצרים למה משה ואהרן, מהו למה, אמר להם אתם למה ודבריכם למה, וצריך ביאור כפל הלשון אתם למה ודבריכם למה.

ויתבאר בהקדם מה דאיתא במס' קידושין (דף מא.) האיש מקדש בו ובשלוחו, ובגמרא מפרש, דילוף שליחות לקידושין מגירושין, מה התם משוי שליח, אף הכא נמי משוי שליח. ואמרינן התם דבגירושין שליח עושה שליח שני. ופליגי הראשונים אי בקידושין שליח עושה שליח שני, ומצינו ג' דעות (הובא ברמ"א אה"ע סימן ל"ה ס"ו ובבית שמואל סקט"ו), א' דעת המרדכי (גיטין סו"פ התקבל סימן ת"נ בשם י"מ) שיכול למנות שליח כשיש ביד השליח כסף או שטר, ב' שיטת הקדוש מרדוש (הובא בהגהות מרדכי קידושין סימן תק"ה) דדוקא בגירושין דיכול לגרש בעל כרחה, שליח עושה שליח, אבל בקידושין דלא נגמר הדבר, דהא אינו יכול לקדשה בעל כרחה שמא לא תרצה לקבל, והוי מילי, ומילי לא מימסרו לשליח, ואין השליח יכול למנות שליח שני, עכ"ד. ג' דעת השלטי גבורים (על הרי"ף קידושין מא. בשם הריא"ז) והתוס' רי"ד לחלק, שאם השטר קידושין בידו דאז אינו יכול לקדשה רק בשטר זה, אז יכול למנות שליח אחר, אבל כששולח כסף שאין קפידא אם יחליף, אינו יכול למנות שליח, שאין לו אלא שליחות דברים שיכול לקדשה בכל כסף שירצה, והדברים אינן נמסרים משליח לשליח.

וכתב בזה א"ז הרה"ק רבי מרדכי דוב מהארנסטייפל זללה"ה בעמק החכמה (פ' שמות) בשם הגאון מו"ה בנימין זאב ז"ל אב"ד זמיגרוד, בענין יציאת מצרים, שהקב"ה שלח את משה רבינו ואמר לו אהרן אחיך הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים (שמות ד טז), והיינו שמשה הוא שליחו של הקב"ה והוא יעשה את אהרן שליח שני, ולזה אמר משה למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתני", פי' ולא את אהרן, הרי ומאז באתי אל פרעה וגו' והצל לא הצלת, וכיון דעדיין לא הצלת מוכח שהדבר תלוי ברצונו, וכיון דאי אפשר בעל כרחה הוי רק מילי דלא מימסרו לשליח, ועל זה השיב לו הקב"ה כי ביי"ד חזק"ה ישלחם, מילי, ומה שחצף פרעה את פניו הוא משום שהשי"ת חפץ בזה להרבות מופתים בשמים ובארץ, עכ"ד.

ולפי זה יתבאר הכתוב ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, דאף על פי שמקודם האמינו, מכל מקום כיון שראו שהדבר תלוי ברצונו של פרעה, ואדרבה הכביד העבודה יותר עליהם, אם כן הוי מילי ולא מימסרי לשליח שני דהיינו אהרן, ומשום הכי לא שמעו אל משה.

ולזה אמר משה רבינו הן בני ישראל לא שמעו אלי מטעם האמור דמילי לא מימסרי לשליח, ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים, שאיני יכול לדבר בעצמי אל פרעה אלא על ידי שליח, וכיון שהכביד את לבו ותלוי ברצונו, אם כן הוי מילי ולא מימסרו לשליח, ועל זה בא הדיבור אל משה ואל אהרן להוציא את בני ישראל מארץ מצרים, ומעתה הוי גם אהרן שליח ראשון דמהני בכל אופן.

והנה לשיטת השלטי גיבורים דבקידושי שטר שליח עושה שליח, י"ל דהכא נמי היה כאן בשטר, על פי מה דאיתא במדרש (שמו"ר פ"ח ס"ג) ואת המטה הזה תקח בידך, אמר רבי יהודה עשר מכות חקוקות עליו נוטריקון דצ"ך עד"ש באח"ב, אמר לו הקב"ה בטכסיס הזה הבא עליו את המכות. ויתכן שהמטה היה כעין שטר שנרשם עליו אזהרת היציאה, ולא הוי מילי לחוד ושפיר נמסרו לשליח.

ועוד יש לומר על פי המבואר בפנים יפות (פ' חיי) דדוקא איש אחר אין שליח עושה שליח, אבל עבד לרבו דידו כיד רבו דמי (בבא מציעא צו.) עושה שליח, גם לענין שליחות שקיבל עליו אדונו הוי נמי עבדו כמו גופו ממש, עכ"ד. (ועיין בשו"ת חתם סופר או"ח סי' קע"ו לא ניחא ליה סברא זו, עי"ש). והנה משה רבינו נקרא (יהושע ח לג) עבד ה', ואם כן היה כביכול ידו כיד רבו זה הקב"ה, ואם כן כשעשה משה לאהרן שליח, היה אהרן שליח ראשון ולא שליח שני, ושפיר באו להתרות לפרעה.

אמנם ביושב אהלים (שמות עמוד קכב) הביא בשם ספר מעלות לשלמה, דלכאורה מאי אהני שליחותייהו דמשה ואהרן, הא יכול פרעה לאמר להם לאו בעל דברים דידי אתם, ותירץ שהקב"ה עשה את משה מורשה באומרו (שמות ד יב) ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך, דהיינו שאמר לו פיך כפי, שהוא לשון הנאמר בהרשאה, ובהרשאה קי"ל דאינו יכול לומר לו לאו בעל דברים דידי את, עכ"ד. אך קי"ל (חו"מ סי' קכ"ג סי"ג) שאין האדם יכול להרשות את עבדו, ואם כן אם היה לו למשה דין עבד, לא מהני ביה הרשאה, ושפיר היה יכול פרעה לומר לאו בעל דברים דידי את.

ומעתה י"ל כי פרעה בא אליהם בטענת ממה נפשך, שאם היה לו למשה דין עבד, לא מהני בו הרשאה ולאו בעל דברים דידי את, ואם היה לו הרשאה דהוי שליח, איך עשה שליח שני. וזה שאמר פרעה את"ם למה, היינו למה שבאמת בעל כרחו ישלחם, ואם כן דומה לשליח גט דכיון דיכול לגרש בעל כרחה ואינו תלוי ברצונה לא מיקרי מילי ושפיר מימסרו לשליח, והכא נמי בעל כרחו יגרשם ולא הוה באתם שני שלוחים משה ואהרן, הא לא הוי רק מילי דלא מימסרו לשליח ואיך נעשה אהרן שליח לדבר לפרעה, ואם תאמר דידו של משה כידו של הקב"ה דהוי עבדו, אם כן דבריכ"ם למה, הא לאו בעל דברים דידי אתם, דלא מהני הרשאה, ואם כן למה תפריעו את העם ממעשיו.

ובזה יבואר על נכון טענת משה רבינו, למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתני, הא על כרחך יש לי דין עבד דאם לא כן אין שליח עושה שליח, אבל אם יש לי דין עבד תו לא מהני הרשאה, ואם כן למה זה שלחתני" הלא יאמר פרעה לאו בעל דברים את.

ועל זה וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה', ופירש"י נאמן להפרע, על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (ריש פרשתן) לפרש המדרש (שמו"ר פ"ה סכ"ז) דבאותו שעה שאמר משה למה הרעותה בקשה מדת הדין לפגוע במשה, כי מקודם לכן לא נשתעבד משה דשבט לוי לא השתעבד, אבל עתה שאמר למה הרעותה, נכנס גם הוא בכלל השעבוד, עכ"ד. ומעתה כיון שנכנס משה בכלל השעבוד שוב אין פרעה יכול לומר לאו בעל דברים דידי את, וזה שאמר אני הוי"ה זו מדת הרחמים, נאמן להפרע שיהיה משה בכלל השעבוד, ובשכר זאת זכו ישראל לצאת ממצרים.

לע"נ הרה"ח ר' **יושע** ב"ר **חיים צבי** ז"ל
נפטר כ"ט טבת

כלי המעכב שפע הפרנסה

ליידער אין די לעצטע זמנים איז אפגעשוואכט געווארן די פרנסה פון אידישע קינדער, גארנישט איז נישט קיין מקרה, יעדע זאך ווייזט מען פון הימל, ס'איז באקאנט די וועלט פון הייליגן ישמח משה (פ' מקץ) אז ווייל מען זינדיגט און מען איז נישט אפגעהיטן, מען גיט נישט אכט אויף די אויגן צו אויף די מחשבות, דאס ברענגט א חסרון אין די פרנסה פון אידישע קינדער. מען זעט ליידער ווי דער מצב הפרנסה גייט מדרגא לדרגא מיום ליום, און דאס איז ווייל דער מצב הרוחני ווערט ארגער פון טאג צו טאג, איז מען מעורר פון הימל צו ווייזן פארוואס דאס קומט.

מען ברענגט אריין די כלי ארויסצוהעלפן די פרנסה, און מען נעמט זיך נישט אין אכט אז די כלים וואס זענען מכשיל מיט ראיות אסורות, דאס איז נישט א כלי וואס העלפט צו די פרנסה, נאר אדרבה ואדרבה ס'איז נאך גורע די פרנסה פון אידישע קינדער, דאס איז ליידער מכשיל אידישע קינדער מיט ראיות אסורות, מען קוקט וואס מען טאר נישט, און דאס נעמט צו די פרנסה פון אידישע קינדער, והן הנה היו בעוכרינו, דאס איז מגרע די פרנסה פון אידישע קינדער, ברוחניות לאזט זיך דאך גארנישט זאגן וואסערע פגם מען איז פוגם, נאר אפילו בגשמיות איז עס לויטן ישמח משה שטארק פוגע און ס'איז גורע אין די פרנסה.

יעצט וועט מען שטיי מיר אין די געהויבענע זמנים וואס זענען זמני תשובה, דארף מען זיך מקבל זיין צו זיין ערליך און אפגעהיטן, צו האבן אפגעהיטענע אויגן און אפגעהיטענע מחשבות, וועט דער אייבערשטער העלפן אז די פרנסה וועט אויך וועלן בהרחבה גדולה, אז מען וועט זיך אכטונג געבן וועט דער אייבערשטער משפיע זיין שפע ברכה פאר אידישע קינדער.

מתוך דב"ק ס"ג ויחי תשס"ט

נשמת חיים הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל

והיו למראה עינינו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א

להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפעקס: 845 781 7213

בענין קינוח ידים המלוכלכים עם האנטו"ך וכדומה

א) מי שאכל רמונים או טשערי"ס, ונתלכלך ידיו צריך להזהר שלא יקנחם בבגדים [כמו האנטו"ך טישטו"ך או נעפקי"ן מסחורה וכדו'] דדעת רוב פוסקים דצביעה אסורה אפילו בדרך לכלוך[א], אלא יקנחם עם נעפקי"ן מנייר או שמאטע"ע[ב].

ב) וכן מי שנתלכלך ידיו מבארש"ט או חריי"ן או שאר דברים הצובעים יזהר לקנחם דוקא עם נעפקי"ן מנייר או שמאטע [ולא בהאנטוך או שאר בגדים].

ג) מי שאין לו נעפקי"ן מנייר או שמאטע לקנח בו ידיו, ידיה ידיו במים, ואח"כ יקנח, ובשעה"ד כשאין לו מים ולא נעפקין מותר לקנח בהאנטו"ך ושאר בגדים [דבשעה"ד וא"א באופן אחר יכולין לסמוך על הפוסקים המקילין צביעה בדרך לכלוך][ג].

ד) מה שנתבאר שאסור לקנח ידיו בבגדים זה דוקא במימי משקין הצובעים [שנראין קצת כפעיע"ט], אבל מי שנתלכלך ידיו עם מאראסט או שאר לכלוך (שמי"ן) מותר לקנחם בבגדים[ד] (אם ליכא חשש שיבא לכבסו כמ"ש בדברינו בהל' מלבן).

- נשפך משקין על הטישטו"ך או על הארץ -

ה) נשפך גרעי"פ דזשאו"ס או קאלירט"ע סאד"ע על גבי טישטו"ך יזהר שלא יגביה הטישטו"ך (כדי לשפוך המשקין על הארץ דעי"ז יצטבע שאר המקומות של הטישטו"ך שלא נצבע עד השתא), אלא יניח עליו נעפקינ"ס או שמאטע"ס בלי שידחוק משום חשש סחיטה[ה].

ו) וכשנשפך גרעי"פ דשאו"ס או קאלירט"ע סאד"ע על הרצפה, יזהר לקנחם עם נעפקינ"ס או שמאטע"ס דוקא ואל ישתמש עם האנטיכע"ר וכדו', אבן אם נשפך הרבה משקין (וא"א לקחנם בשמאטעס) יכולין להקל לקנחם עם האנטיכער[ו].

- קינוח דם מכה (שניט) עם בגד -

ז) מי שהתך ידו (שני"ט) ונוזל דם או שנוזל דם מהחותם צריך להזהר לקנחם בנייר [נעפקי"ן או טישא"ן] דוקא (ולא בבגדים[ז], ואף בבגד אדום אסור[ח]), וגם צריך לדקדק לקנחם בנחת בלי שידחוק הנייר שאו מוציא דם הנבלע בבשר (ואסור משום מלאכת חובל[ט]).

ח) וכן מותר להניח בעג"ד עי"ד או גא"ז פע"ד על גבי מכה אפילו שדם נוזל ממנו[י].

ט) ואם אין לו בעג"ד ע"ד או נעפקי"ן מותר לקנח הדם עם בגד (דבשעה"ד וא"א באופן אחר סמכינן על הפוסקים דצביעה בדרך לכלוך מותר[יא]).

י) ואם אינו נוזל דם מהמכה בכל עת אלא מפעם לפעם נוטף קצת יכול להניח לכתחלה בגד [אף שיש לו נעפקין או בעג"ד ע"ד] ע"י שרוחץ היטב מקום המכה עם מים וכדו', (מכיון דאינו צובע מיד רק אח"כ נצבע ממילא והוי רק גרמא[יב]).

==========

א) שו"ע (סי' ש"כ סעיף כ') וכ"פ המג"א (סקכ"ד) דאף דהוא דרך לכלוך אסור וכ"פ התניא (סעיף כ"ז) וחיי אדם (כלל כ"ד דין) ומשנ"ב (ס"ק נ"ט).

ב) ע' בתניא (קו"א סי' ש"כ סק"א) שהאריך להוכיח שבבגד שאין דרך העולם לצובעם ליכא איסור צובע כשמקנחו בדרך לכלוך (והוכיח כן מהא דמותר האשה שפירסה נדה להניח מוך ע"י"ש) הו"ד באחרונים, וע"כ שמאטע"ס וכדו' שאין הדרך לצובעם, מותר לנגב משקין אף שהיא צביעה בדרך לכלוך, [וע' בשו"ת אבני"ז (סי' קע"ה) מה שהחמיר קצת נגד התניא בענין זה, מ"מ מסתבר שגם לדעתו מותר בשמאטע"ס ואכמ"ל].

וגם בניירות [נעפקינ"ס] שנצבע יפה כדי לסדר השלחן באופן נאה, אעפ"כ מסתבר דאין איסור אפילו לדעת הפוסקים דסוברים דצביעה בדרך לכלוך אסור, מכיון דעיקר סיבת הצביעה הוא רק לפעם אחד כדי לסדר השלחן באופן נאה ומיד שלוקחין אותו לקינוח אין משתמשין עמו עוד הפעם, רק זורקין אותו לאשפה, וע"כ מיד שלוקחין אותו לקינוח הרי אין דרך בגד זה (שעומד לקינוח) לצבוע, וע"כ דינו כבגד שאין דרכו לצובעו, (ובצידוף שלבא"ה דעת הרבה פוסקים דצביעה בדרך לכלוך מותר), וכן הסכים הגה"צ הדומ"ץ שליט"א לדינא, (ואולי אפילו בנייר חלק שעומד לכתיבה לצביעה [עם קרייאנס וכדו'] מכיון שעומד לזורקו אחר השתמשות פעם אחד אין דינו כבגד לענין זה, אף שדרכו לצבוע אבל לא מצאנו ראי' ברורה להקל בזה, אבל בעת הצורך פשוט דיכולין להקל כדעת הפוסקים דליכא איסור צביעה בדרך לכלוך).

ג) בשו"ת הרדב"ז (ח"ד סי' קל"א) כ' להקל בזה מכיון דיש תלת לטיבותא, א) דהוי מקלקל ב) ואינו מכוין ג) דהוא דרך לכלוך, וכ"פ בשו"ת חכם צבי (סי') הובא בחידושי רעק"א (ס"ס ש"כ) ואף שדעת המג"א ועוד הרבה אחרונים להחמיר, מ"מ במקום הדחק כשא"א להזהר בזה יכולין להקל כדעתם וכ"פ בא"ר (ס"ס ש"כ) ובחיי אדם (שם) ובמשנ"ב (סי' ש"כ ס"ק נ"ט וסי' שכ"ח ס"ק קמ"ו) עיי"ש.

ד) פשוט, וכן יוצא ממה שנתבאר בשו"ע (סי' ש"ב סעיף י"א).

ה) פמ"ג (משב"ז ס"ס ש"כ) הו"ד במשנ"ב (סי' ש"כ ס"ק נ"ה).

ו) כמו שנתבאר לעיל.

ז) שו"ע (סי' שכ"ח סעיף מ"ח).

ח) מג"א (סי' שכ"ח ס"ק נ"ב וס"ס ש"כ) דהוא כל שכן דאסור ונתבאר בשבוע העליל"ט.

ט) כן נתבאר בפוסקים שם ואכמ"ל ויתבאר עוד במלאכת חובל.

י) כנ"ל בהערה ב' בשם התניא דבבגדים שאין הדרך לצובען מותר לקנח, וה"ה בזה, וכעין זה מבואר בשו"ע (שם) דמותר לכריך קורי עכביש על המכה ולית בזה משום צובע, [וגם בזה צריך לדקדק שלא יניח הרטיה על המכה בחזק משום איסור חובל].

יא) כנ"ל בהערה ג'.

יב) שו"ע (סי' שכ"ח סעיף מ"ח), ומה שכתבנו דטעם של היתר זה הוא משום גרמא, כ"כ לפרש בשו"ת אבני נזר (סי' קע"ה), [ובזה מיושב מה שנשאר המחצה"ש (ס"ק נ"ד) בצ"ע].

מכתב למערכת

בעז"ה

אמעכ"ת מערכת בשבילי הלכה הי"ו

שלום רב לאוהבי תורתך !

לאחרונה הארכתם בדין יין פוטר כל מיני משקין, זה נוגע למעשה בחג השבועות בסעודת חלב, אם יין של קידוש פוטר את הקאווע. והלום ראיתי גם שמעתי אצל כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, שבשעת קידוש הי' לפניו על השולחן יין של קידוש ופת הבאה בכיסנין, אחר הקידוש הביאו מאכלי חלב שברכתן מזונות, לא טעם רק מהבצק, [ולא מהגבינה, שבכל השנה אחר אכילת גבינה ממתין ו' שעות, כמבואר בט"ז (יו"ד סי' פ"ט סק"ד)], והביאו לו קאווע, וצוה לזולתו שיוציאהו בברכה. ולאחרונה [בשנת תש"ע] שאלוהו לפני הזג אם יכינו הקאווע על השולחן בשעת הקידוש, והשיב שלאחר הקידוש יביאו דגים מקודם, שהוא מאכל שמברכים עליו שהכל, ואחר כך יביאו הקאווע.

והסביר את טעמו [בשנת תשס"ז לפ"ק] משום שלא היה הקאווע לפניו בשעת קידוש, ואם לא היה דעתו עליה, צריך לברך על המשקין כמבואר באו"ח סי' קע"ד (ס"ב בט"ז ומ"ב שם). אמנם אי אמרינן בכה"ג דאתכא דבעה"ב סמיך, אין צריך לברך (כמבואר בגוו"ר כלל א' דין א'). והוה ספק ברכה.

ופע"א [בשנת תשס"ח לפ"ק] אמר, דהוה ספק אם קידוש לבדו, מקרי קבוע לשתות, שיהיה פוטר את הקאווע שהוא משקה חשוב.

[ולענ"ד אולי הי' כוונתו, דלהחיי אדם (ח"א כלל נה ס"ו) המוקדש על היין ודעתו לשתות י"ש או קאווע צריך לברך, ע"ש. והגם דבסתמא לא קי"ל כהחיי"א רק כהמג"א, אולי זהו במים הבא מחמת הסעודה, אבל קאווע שהוא משקה חשוב ואינו בא מחמת הסעודה, אין קידוש פוטר אותו, וצ"ע].

והגאון הגדול הדומ"ץ שליט"א העיר, שעוד יותר מזה נמצא כתוב בשו"ת רבי אליהו גוטמאכער ז"ל (או"ח סי' כ"ד ד"ה והנה) דרק בקידוש לסעודה קבועה בפת, אמרינן דיין פוטר כל המשקין, אבל בקידוש שאנו עושין בשחרית שעדיין אינו קובע סעודה רק אוכלין מעט מיני תרגימא, הגם שנקרא סעודה לענין קידוש במקום סעודה כמ"ש בסי' רע"ג ובמ"א שם סקי"א, אבל שיהיה סעודה קבועה לאמר מיגו דקובע לעצמו קובע נמי ליין, זה לא אמרינן, ואינו רק כשותה בלא קבע, שאינו פוטר שאר משקין, לא מברכה הראשונה ולא מברכה אחרונה, עכ"ל. ועי"ש שכך היה המעשה לפניו שעשה קידוש בשבת בבוקר ואכל מיני תרגימא ואחר כך שתה קאווע ובירך עליו בורא נפשות, עי"ש.

גם במוצאי יו"כ אחר הבדלה כשהביאו לפניו קאווע, צוה לא' להוציאו לו בברכת שהכל, ולאחרונה משתמט מלשתות מיד אחר הבדלה, ושותה אח"כ בביתו. ובשנה זו (שנת תשע"א) הביאו לו מים לשתות אחר ברכת על הגפן. – והאומנם כי בהבדלה יש עוד מקום לחייב בברכה, כי ברכת יין של הבדלה, איכא מאן דס"ל שאינו פוטרת שאר משקין, עי' בהגהות רעק"א (סי' קע"ד) בשם בתי כהונה דבכוס של ברכת המצות אין היין פוטר שאר משקין.

וה' יאיר עינינו בתורתו, והי' בזה שלו'

י. בע"ר

כל הזכויות שמורות © על פי דין תוה"ק אנו אוסרים להעתיק בכל אופן שהוא מאמרים שלמים או חלקם שנדפסו בגליונינו בלי רשות כתב מהמערכת

הרוצה לנדב גליון, לפרסם מודעות, להאיר ולהעיר, יתקשר עם המערכת ע"י הטעל.: 4421 - 418 (845) או ע"י פעקס 1842 - 339 (206)